

Члан 14.

Овај правилник ступа на снагу по истеку тридесет дана од дана објављивања у „Службеном листу СФРЈ“.

Бр. 07-93/1
5. јануара 1990. године
Београд

Директор
Савезног завода за
стандардизацију,
Верољуб Танасковић, с. р.

485.

На основу члана 80. Закона о стандардизацији („Службени лист СФРЈ“, бр. 37/88), директор Савезног завода за стандардизацију прописује

ПРАВИЛНИК

О ОБАВЕЗНОМ АТЕСТИРАЊУ ЕЛЕМЕНАТА ТИПСКИХ ГРАЂЕВИНСКИХ КОНСТРУКЦИЈА НА ОТПОРНОСТ ПРЕМА ПОЖАРУ И О УСЛОВИМА КОЈЕ МОРАЈУ ИСПУЊАВАТИ ОРГАНИЗАЦИЈЕ УДРУЖЕНОГ РАДА ОВЛАШЋЕНЕ ЗА АТЕСТИРАЊЕ ТИХ ПРОИЗВОДА

Члан 1.

Овим правилником прописује се поступак обавезног атестирања елемената типских грађевинских конструкција у погледу отпорности према пожару (у даљем тексту: производи), и то:

- 1) зидова – носећих, неносећих;
- 2) стубова;
- 3) међуспратних конструкција;
- 4) носача (носећих греда, кровних конструкција и др.);
- 5) кровних покривача;
- 6) врата и других елемената за затварање отвора у зидовима;
- 7) димњака;
- 8) вентилационих канала, на које се односе следећи југословенски стандарди:
  - 1) JUS U.JI.040 – Технички услови заштите од пожара у грађевинарству. Испитивање негоривости материјала;
  - 2) JUS U.JI.060 – Заштита од пожара. Одређивање брзине ширења пламена;
  - 3) JUS U.JI.070 – Технички услови заштите од пожара у грађевинарству. Испитивање развоја пожара код конструкција у испитним пећима;
  - 4) JUS U.JI.090 – Технички услови заштите од пожара у грађевинарству. Испитивање отпорности зидова према пожару;
  - 5) JUS U.JI.100 – Технички услови заштите од пожара у грађевинарству. Испитивање отпорности стубова према пожару;
  - 6) JUS U.JI.110 – Технички услови заштите од пожара у грађевинарству. Испитивање отпорности међуспратних конструкција према пожару;
  - 7) JUS U.JI.114 – Технички услови заштите од пожара у грађевинарству. Испитивање отпорности носача према пожару;
  - 8) JUS U.JI.140 – Заштита од пожара. Испитивање отпорности кровних покривача против дејства пожара споља;
  - 9) JUS U.JI.160 – Технички услови заштите од пожара у грађевинарству. Испитивање отпорности врата и других елемената за затварање отвора у зидовима;
  - 10) JUS U.JI.170 – Заштита од пожара. Испитивање отпорности димњака против пожара;
  - 11) JUS U.JI.172 – Заштита од пожара. Испитивање отпорности вентилационих канала према пожару;
  - 12) JUS U.JI.190 – Заштита од пожара. Заштитне мере при противпожарним испитивањима;
  - 13) JUS U.JI.200 – Технички услови заштите од пожара у грађевинарству. Мерење температуре на нензложеној страни конструкције;

14) JUS U.JI.240 – Заштита од пожара. Типови конструкција зграда према њиховој унутрашњој отпорности против пожара.

Овим правилником одређују се и услови које морају испуњавати организације удруженог рада овлашћене за обавезно атестирање производа у погледу отпорности према пожару.

Члан 2.

Под типским грађевинским конструкцијама, у смислу овог правилника, подразумевају се конструкције које се производе у серијама према одређеном типу.

Члан 3.

Испитивању за обавезно атестирање производа из члана 1. овог правилника подлежу следеће карактеристике производа:

- 1) горивост;
- 2) брзина ширења пламена;
- 3) отпорност према пожару.

Члан 4.

Вредности карактеристика производа у погледу отпорности према пожару утврђене су у следећим југословенским стандардима:

- 1) JUS U.JI.040 – Технички услови заштите од пожара у грађевинарству. Испитивање негоривости материјала;
- 2) JUS U.JI.060 – Технички услови заштите од пожара у грађевинарству. Одређивање брзине ширења пламена;
- 3) JUS U.JI.090 – Технички услови заштите од пожара у грађевинарству. Испитивање отпорности зидова према пожару;
- 4) JUS U.JI.100 – Технички услови заштите од пожара у грађевинарству. Испитивање отпорности стубова према пожару;
- 5) JUS U.JI.110 – Технички услови заштите од пожара у грађевинарству. Испитивање отпорности међуспратних конструкција према пожару;
- 6) JUS U.JI.114 – Технички услови заштите од пожара у грађевинарству. Испитивање отпорности носача према пожару;
- 7) JUS U.JI.140 – Заштита од пожара. Испитивање отпорности кровних покривача против дејства пожара споља;
- 8) JUS U.JI.160 – Технички услови заштите од пожара у грађевинарству. Испитивање отпорности врата и других елемената за затварање отвора у зидовима;
- 9) JUS U.JI.170 – Заштита од пожара. Испитивање отпорности димњака против пожара;
- 10) JUS U.JI.172 – Заштита од пожара. Испитивање отпорности вентилационих канала према пожару;
- 11) JUS U.JI.240 – Заштита од пожара. Типови конструкција зграда према њиховој унутрашњој отпорности против пожара.

Члан 5.

Карактеристике производа из члана 1. овог правилника у погледу отпорности према пожару испитују се методама утврђеним у следећим југословенским стандардима:

- 1) JUS U.JI.040 – Технички услови заштите од пожара у грађевинарству. Испитивање негоривости материјала;
- 2) JUS U.JI.060 – Технички услови заштите од пожара у грађевинарству. Одређивање брзине ширења пламена;
- 3) JUS U.JI.090 – Технички услови заштите од пожара у грађевинарству. Испитивање отпорности зидова према пожару;
- 4) JUS U.JI.100 – Технички услови заштите од пожара у грађевинарству. Испитивање отпорности стубова према пожару;
- 5) JUS U.JI.110 – Технички услови заштите од пожара у грађевинарству. Испитивање отпорности међуспратних конструкција према пожару;
- 6) JUS U.JI.114 – Технички услови заштите од пожара у грађевинарству. Испитивање отпорности носача према пожару;

7) JUS U.J1.140 - Заштита од пожара. Испитивање отпорности кровних покривача против дејства пожара споља;

8) JUS U.J1.160 - Технички услови заштите од пожара у грађевинарству. Испитивање отпорности врата и других елемената за затварање отвора у зидовима;

9) JUS U.J1.170 - Заштита од пожара. Испитивање отпорности димњака против пожара;

10) JUS U.J1.172 - Заштита од пожара. Испитивање отпорности вентилационих канала према пожару;

11) JUS U.J1.240 - Заштита од пожара. Типови конструкција зграда према њиховој унутрашњој отпорности против пожара;

12) JUS U.J1.070 - Технички услови заштите од пожара у грађевинарству. Испитивање развоја пожара код конструкција у испитним пелима;

13) JUS U.J1.190 - Заштита од пожара. Заштитне мере при противпожарним испитивањима;

14) JUS U.J1.200 - Технички услови заштите од пожара у грађевинарству. Мерење температуре на неизложеној страни конструкције.

Члан 6.

Поступак атестирања производа из члана 1. овог правилника обухвата атестирање типа производа и контролу саобразности производа атестираном типу.

Члан 7.

Узорке за испитивање типа и контролу саобразности производа из члана 1. овог правилника атестираном типу узима организација овлашћена за обавезно атестирање, на начин утврђен југословенским стандардима из чл. 4. и 5. овог правилника.

О узимању узорка саставља се записник, који садржи следеће податке:

1) назив и седиште произвођача, односно увозника;
2) назив производа, ознаку и техничке карактеристике, и то:

а) основне техничке податке о производу;
б) кратак опис производа, услова и начина монтаже и намене, са посебним освртом на факторе коју утичу на отпорност производа према пожару;

в) техничку документацију о производу коју је оверио произвођач, а која треба да садржи:

- цртеж производа из главног пројекта, са условима оптерећења и примене;

- цртеж свих детаља производа битних за његову отпорност према пожару;

- податке о карактеристикама употребљеног материјала утврђених југословенским стандардима;

- начин уградње производа;

3) количину од које је узет просечан узорак;

4) место и датум узимања узорка.

Записник о узимању узорка потписују представници произвођача, односно увозника и представници организације овлашћене за обављање послова обавезног атестирања.

Члан 8.

Извештај о испитивању производа из члана 1. овог правилника, произведених у СФРЈ, у погледу отпорности према пожару, ради обавезног атестирања, садржи:

1) податке о производу;

2) податке о произвођачу;

3) датум производње;

4) податке о узимању узорка, и то: број узорка, ознаке на узорцима, место и датум узимања узорка и број записника;

5) датум почетка и датум завршетка испитивања;

6) податке о југословенским стандардима према којима се врши испитивање;

7) резултате испитивања;

8) место и датум израде извештаја о испитивању;

9) назив и седиште организације овлашћене за обавезно атестирање, потпис овлашћеног лица и отисак печата;

10) број решења о овлашћењу и датум издавања овлашћења.

Извештај о испитивању увезених производа, поред података из става 1. овог члана, садржи и:

- 1) врсту и тип производа;
- 2) податке о произвођачу;
- 3) назив земље порекла;
- 4) податке о испоручиоцу, односно увознику;
- 5) број и датум закључнице;
- 6) број и датум уговора;
- 7) број и датум фактуре;
- 8) место, датум приспећа, и количину.

Члан 9.

За производе из члана 1. овог правилника за које се испитивањем утврди да испуњавају прописане услове, организација овлашћена за обавезно атестирање издаје атест, уз који прилаже извештај о испитивању.

Време важења атеста за производе из члана 1. овог правилника је шест година од дана издавања, ако се контролом саобразности извршеном према члану 11. овог правилника утврди да су производи саобразни атестираном типу.

Атест и извештај о испитивању издају се у три примерка, од којих се један доставља подносиоцу захтева за атестирање, други Савезном заводу за стандардизацију, а трећи задржава организација овлашћена за обавезно атестирање.

Организација овлашћена за обавезно атестирање је дужна да атест и извештаје о испитивању чува најмање десет година од дана њиховог издавања.

Све промене конструкције, материјала и производног поступка из члана 3. овог правилника морају се пријавити, ради поновног испитивања, организацији овлашћеној за послове обавезног атестирања.

Члан 10.

Производ за који је издат атест, произвођач, односно увозник означава атестним знаком.

Атестни знак се ставља на посебну плочицу или на лепницу, при чему величину „В“ из тачке 4. Наредбе о изгледу и употреби атестног знака („Службени лист СФРЈ“, бр. 4/79 и 3/81) одређује произвођач, односно увозник, на основу величине и карактера атестираног производа из реда величина R10, изражених у милиметрима, према југословенском стандарду JUS A.A0.001 - Стандардни бројеви, бројчане вредности и дефиниције, с тим:

1) да односи мера „А“, „В“ и „С“ буду према Наредби о изгледу и употреби атестног знака;

2) да се означавање атестним знаком врши на самом производу;

3) да се испод атестног знака уписује словна и бројчана ознака. Словна ознака се односи на групу и подгрупу југословенских стандарда (У.Ј) којима припадају производи који се атестирају, а бројчана ознака представља шифру организације која је овлашћена за обавезно атестирање;

4) да унутар атестног знака постоји и ознака „Р“ у кругу чија дебљина износи половину мере „С“ из тачке 2. Наредбе о изгледу и употреби атестног знака.

Члан 11.

Контрола саобразности производа из члана 1. овог правилника атестираном типу врши се свака 24 месеца, при чему се испитују све карактеристике из члана 3. овог правилника.

За контролу саобразности узима се најмање један узорак. Ако резултати испитивања не задовољавају карактеристике квалитета из члана 4. овог правилника, морају се узети два накнадна узорка. Ако један од накнадно узетих узорка не удовољи карактеристикама квалитета из члана 4. овог правилника, организација овлашћена за атестирање о томе обавештава произвођача, са образложењем, као и Савезни завод за стандардизацију ради повлачења атеста.

Члан 12.

За испитивање производа из члана 1. овог правилника

ка у погледу отпорности према пожару може се овластити организација која у погледу опремљености и стручних квалификација кадрова испуњава следеће услове:

- 1) да располаже следећом опремом:
    - а) специјално конструисаним пећима за излагање узорака (елемената) стандардном пожару, према следећим југословенским стандардима:
      - за излагање пожару вертикалних елемената са једне стране - JUS U.JI.090;
      - за излагање пожару хоризонталних елемената конструкција са доње стране - JUS U.JI.110;
      - за излагање пожару греда са три или четири стране - JUS U.JI.114;
      - за излагање пожару стубова и зидова са више од једне стране - JUS U.JI.100;
    - б) уређајем за излагање пожару кровних покривача - JUS U.JI.140.
- Завршни слој облоге пећи дебљине 50 mm мора да буде од материјала који задовољава услове:

$$\gamma_{p\lambda c} \leq 600 \text{ W s}^{1/2} / \text{m}^2 \cdot \text{K при } 773 \text{ K}$$

где је:

- ρ - густина, у килограмима по кубном метру (kg/m³);
  - λ - топлотна проводљивост, у ватима по метаркелвину (W/m · K);
  - с - специфични топлотни капацитет, у џулима по килограмкелвину (J/kg · K);
  - в) уређајем за мерење температуре унутар пећи и њено контролисање, прецизности ± 15 °C;
  - г) уређајем за мерење и контролу натпритиска у пећи, прецизности ± 1 Pa;
  - д) опремом која је саставни део пећи, као што су оквири за уградњу елемената ради постизања одговарајућих услова загревања, притиска и оптерећења, и уређајем за мерење оптерећења, прецизности ± 5%;
  - ђ) уређајем за мерење температуре неизложене стране узорака, а, по потреби, и унутар узорака, прецизности ± 5 °C;
  - е) уређајем за мерење деформације узорака, прецизности ± 1 mm;
  - ж) уређајем за утврђивање задовољења критеријума испитивања и протеклог времена, прецизности ± 10 s;
  - з) уређајем за мерење концентрације кисеоника у гасовима унутар пећи, прецизности ± 0,5%;
  - и) уређајем за контролу топлотног зрачења;
- 2) да располаже просторијама за испитивање отпорности производа, према пожару према југословенском стандарду JUS U.JI.190 - Заштитне мере при противпожарним испитивањима;
  - 3) да за послове обавезног атестирања има раднике следећих стручних квалификација:
    - а) за руковођење пословима испитивања или обавезног атестирања производа радника са високом стручном спремом и најмање пет година радног искуства на пословима испитивања заштите од пожара;
    - б) најмање два радника са високом стручном спремом и најмање три године радног искуства на пословима испитивања заштите од пожара.

Члан 13.

Организација овлашћена за обавезно атестирање производа из члана 1. овог правилника у погледу отпорности према пожару спроводи поступак атестирања у року од 30 дана од дана узимања, односно монтаже узорака за атестирање.

Члан 14.

Овај правилник ступа на снагу по истеку шест месеци од дана објављивања у „Службеном листу СФРЈ“.

Бр. 06-93/22
6. фебруара 1990. године
Београд

Директор
Савезног завода за
стандардизацију,
Верољуб Танасковић, с. р.

486.

На основу члана 80. Закона о стандардизацији („Службени лист СФРЈ“, бр. 37/88), директор Савезног завода за стандардизацију прописује

ПРАВИЛНИК

О ОБАВЕЗНОМ АТЕСТИРАЊУ ФАСАДНИХ ОПЕКА И БЛОКОВА ОД ГЛИНЕ И О УСЛОВИМА КОЈЕ МОРАЈУ ИСПУЊАВАТИ ОРГАНИЗАЦИЈЕ УДРУЖЕНОГ РАДА ОВЛАШЋЕНЕ ЗА АТЕСТИРАЊЕ ТИХ ПРОИЗВОДА

Члан 1.

Овим правилником прописују се поступак обавезног атестирања фасадних опека и блокова од глине, према југословенским стандардима JUS B.D1.013 и JUS B.D1.014 и услови које морају испуњавати организације удруженог рада овлашћене за атестирање тих производа.

Члан 2.

Обавезно атестирање из члана 1. овог правилника спроводи се на следећи начин:

- 1) за производе из домаће производње атестира се тип фасадне опеке и блокова од глине, узети од произвођача, уз контролу саобразности фасадне опеке и блокова од глине атестираном типу;
- 2) за производе из увоза атестира се тип фасадне опеке и блокова од глине истог порекла, уз контролу саобразности производа из сваке партије испоруке истог типа и порекла атестираном типу, на узорцима узетим од организације удруженог рада која ове производе ставља у промет.

Тип фасадне опеке и блока од глине утврђен је у југословенским стандардима JUS B.D1.013 - Фасадне пуне опеке од глине. Технички услови и JUS B.D1.014 - Шупље фасадне опеке и блокови од глине. Технички услови.

Члан 3.

Испитивању ради обавезног атестирања типа производа из члана 1. овог правилника подлежу следеће карактеристике квалитета фасадне опеке и блокова од глине:

- 1) изглед;
- 2) мере;
- 3) притисна чврстоћа (марка);
- 4) упијање воде;
- 5) постојаност на мразу;
- 6) садржај штетних соли и креча.

Члан 4.

Вредности карактеристика квалитета производа из члана 1. овог правилника које подлежу испитивању типа ради обавезног атестирања, утврђене су у следећим југословенским стандардима:

- 1) југословенском стандарду JUS B.D1.013 - Фасадне пуне опеке од глине. Технички услови;
- 2) југословенском стандарду JUS B.D1.014 - Шупље фасадне опеке и блокови од глине. Технички услови.

Члан 5.

Карактеристике квалитета производа из члана 1. овог правилника испитују се на начин утврђен у југословенском стандарду JUS B.D8.011 - Методе испитивања опека, блокова и плоча од глине.

Члан 6.

Узорке за испитивање типа производа из члана 1. овог правилника ради обавезног атестирања узима организација овлашћена за обавезно атестирање, на начин утврђен југословенским стандардом JUS B.D8.011 - Методе испитивања опека, блокова и плоча од глине, и то:

- 1) за домаће производе - на складишту готових производа код произвођача;